

Маҳмуд ТОИРОВ

ОГОҲ БЎЛ, ДУНЁ

OGOŇ BO'L, DUNYO

ТОШКЕНТ
«ЎЗБЕКИСТОН»
2005

84(5y)6-5 УЗБ. 2428. 2сарм,
84Ў31-5
Т 60 — Достон

1032971
2

Т 4702620102 - 80 2005
М 351(04)2005

ISBN 5-640-03225-1

20 <u>СҶ</u> 2000	Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston MI	© «ЎЗБЕКИСТОН», 2005 й.
----------------------	--	-------------------------

ОГОҲ БЎЛ, ДУНЁ

ШОИРНИНГ ДАЪВАТНОМАСИ

Бадий адабиёт, хусусан, шеърият ҳамиша, ҳамма замонларда ҳам дунёда адолат ва эзгулик ғоялари устувор бўлиши учун хизмат қилиб келган, шу улуг мақсад йўлида курашган. Қадимий тарих ва бой анъаналарга эга ўзбек адабиёти ҳам бундан мустасно эмас, албатта. Бугунги кунда бизнинг пешқадам шоир ва адибларимиз мустақиллик берган эркинлик ва ижодий имкониятлардан кенг ва самарали фойдаланган ҳолда, миллий истиқлол ғояси руҳи билан суғорилган, ҳозирги замоннинг ўткир ва долзарб ижтимоий муаммоларини бадий йўсинда акс эттиришга қаратилган ранг-баранг асарлар яратишга интилаётганликлари албатта эътиборга моликдир.

Иқтидорли шоир Маҳмуд Тоировнинг «Огоҳ бўл, дунё» достони ана шундай ижодий интилиш ва иштиёқнинг ўзига хос бадий ифодаси сифатида майдонга келган.

Ҳаётда гоҳо бир одамнинг бошқа биров билан ёвлашиб, умр бўйи ёқалашиб юрганларини эшитганмиз. Давлатлар орасидаги турли низолар ҳам янгилик эмас. Бироқ, терроризм балоси кейинги даврда ер юзида гўёки бир иллат каби пайдо бўлди ва тарқай бошлади. Ҳозирги кунда бутун башарият ундан талафот кўрмоқда, азият чекмоқда. Бу фалокат илдиз отаётган дастлабки йиллардаёқ Президентимиз Ислом Каримов жаҳон жамоатчилигини огоҳ бўлишга чақирган эдилар. Афсуски, ўз вақтида бу офатнинг олди олинмагани учун у кўплаб минтақа ва ҳудудларни чулғаб ола бошлади. Ҳақиқатан ҳам, ёвуз террорчиларнинг на дини, на мазҳаби, на миллати бор. Уларнинг асосий мақсади энг муттаҳам ва разил услублар воситасида қонуний ҳокими-

ятни эгаллаб олиш, ўзларининг қабих тартиб-қоидаларини ўрнатишдан иборатдир. Бунга қўшни Афғонистон мамлакатини қонга ботирган жоҳил «Толибон» режими яққол мисол бўла олади.

Табиийки, тинчлик ва тараққиёт, инсонийлик таъмоилларига мутлақо зид бўлган бундай фожиалар ақли расо ҳар бир кишига сабоқ бўлиши, уни ҳушёрлик ва огоҳликка чорлаши лозим.

Муаллиф ушбу долзарб мавзуга мурожаат этар экан, воқеалар тасвир доирасини наинки бизнинг юртимиз, балки дунё миқёсида белгилайди. Шоир дилидан отилиб чиққан тугён ва ҳиссиётлар ўқувчи қалбини ҳам ҳаяжонга солади.

Асарда яқин тарихимиз саҳифалари, ўзбек халқининг истиқлол арафасида бошидан кечирган оғир кунлари, озодликнинг машаққатли йўли ёритилади, ҳозирги пайтда маънавий ҳаётимизга чуқур сингиб кетган «Ўз уйингни ўзинг асра», «Куч — адолатда», «Шу азиз Ватан барчамизники», «Тинчлик учун курашмоқ керак» сингари пурмаъно ғоялар таъсирчан тарзда тараннум этилади.

Достонда юксак сиёсий даъватлар ҳам, оддий инсоний туйғулар ҳам ўз ифодасини топа олган. Шоир инсоният босиб ўтган тарихий тараққиёт йўлига назар ташлаб, эзгулик ва яхшилик жаҳолат устидан албатта ғолиб келишига, жаҳон ҳамжамияти, соғлом фикр, соғлом кучлар бирлашиб разолатни енгишига ишонади ва китобхонни ҳам ана шу муҳим ҳаётий ғояга ишонтира олади. Шу маънода, бу мўъжаз достон соф ниятли барча кишиларни, айниқса, унибўсиб келаётган ёшларимизни огоҳлик ва курашга чорлаб турадиган бадиий даъватномадир.

Абдулла ОРИПОВ,
Ўзбекистон Қаҳрамони,
халқ шоири

ОГОҲ БЎЛ, ДУНЁ!

(Достон)

— «Огоҳ бўлинг, одамлар!» — деган даъват ҳамиша бонг ургандек янграб туриши керак. Фахрланиш мумкин ва лозим бўлган бебаҳо қадриятлар — ўз мустақиллигимизни, тинчлигимизни, жамиятда миллатлар, фуқаролар ўртасидаги тотувликни асранг.

Ислом КАРИМОВ

МУҚАДДИМА

*Бугун тонгда хуш турдим жуда,
Дунё гўзал, олам осуда.*

*Осмон тиниқ, осмон беғубор,
Тиниқликда ажиб ҳикмат бор.*

*Жилмайиб нур сочади қуёш,
Бахтга эшик очади қуёш.*

*Салом олиб келган саболар,
Бошим узра тўкар дуолар.*

*Орзудайин кўз очган куртак,
У тонгдаги тотли бир тилак.*

*Куш тилини қушлар билса ҳам,
«Қушлар тили» кўнгилга малҳам.*

*Оллоҳ тутган гултож гўзаллик,
Мусаввирга муҳтож гўзаллик.*

*Кўзларимга сиғмаса нетай,
О, она юрт, садағанг кетай.*

*Сен ҳақингда ўйламоқ шараф,
Мадҳинг ёниб куйламоқ шараф.*

*Хурликда сен кўтарилган тахт,
Абадият осмонида бахт.*

*Дарди дунё заҳматкаш, элим,
Меҳри дарё меҳнаткаш, элим.*

*Бирда қувнаб, бирда ўқиндим,
Бугун дилдан келди тўкилгим.*

*Ўтмишдаги уволинг ҳаққи,
Қонли кечмиш, заволинг ҳаққи.*

*Тилдан, дилдан тўкилган армон,
Балки бўлар мўъжаз бир достон.*

*Авлодларга ва ё бир мактуб,
Неки бўлса, бўлолсин матлуб.*

ЯШАШ БАХТ

Фарзандларимиз, келажак авлодлар биздан шу ўлкани, шу муқаддас заминни яна ҳам бой, кучли ва қудратли ҳолатда қабул қилишлари учун, биз буюк аجدодларимизга нисбатан қандай миннатдорчилик туйғуларини ҳис этётган бўлсак, ўғил-қизларимиз, келажак авлодлар ҳам бизга нисбатан шундай миннатдорчилик туйғуларини ҳис этишлари учун лозим бўлган ҳамма ишни қилиш — бизнинг фуқаролик бурчимиздир.

Ислом КАРИМОВ

*Ҳар дилда ҳикматнинг хазинаси бор,
Ҳар тилда ҳурматнинг ганжинаси бор.*

*Вале ҳар сўздан ҳам ҳикмат яралмас,
Ҳар ҳусни соҳибдан ҳуш нур таралмас.*

*Ҳар ботир майдонда ғолиб бўлолмас,
Ҳурматни талаб-ла олиб бўлолмас.*

*Яшашнинг шарти бор, одамлик шарти,
Ўздан кечиб яшар миллатнинг марди.*

*Аё дўст, кун келди, келди хўп замон,
Она юрт бўлмоқда кўп дориламон.*

*Ҳар дилда жаранглар ҳурлик хитоби,
Вафодан бошланар тақдир китоби.*

*Момолар тилида шукрона оят,
Боболар тилида ҳикмат, ҳикоят.*

*Йигитлар очмоқда ишқнинг эшигин,
Келинлар қучмоқда бахтнинг бешигин.*

*Фарзандлар баҳордек балқиб яшарлар,
Дилида қувончи қалқиб яшарлар.*

*Навоий назмидек тотли бир калом,
Дунёни забт этар ўзбек деган ном.*

*Мустақил давлатнинг жавоҳирлари,
Алпомиш келбатли баҳодирлари.*

*Ўзбек довруғини дoston қилгувси,
Мингларнинг мушкулун осон қилгувси.*

*Жаннатий диёрнинг жамолидек хуш,
Ҳазрат Амир Темур камолидек хуш.*

*Дилларда юз очар инжа бир савол:
«Бу юртни ким қурган?» Болам, ёдга ол!*

*Ҳурликнинг илк гиштин кимлар қўйишган,
Ватанни ҳар недан ортиқ суйишган.*

*Кимлар у, жонини ўққа тик тутган,
Озодлик йўлида ўзни унутган?*

*Не ўйлар билмадим дилдан ўтади,
Не номлар неча бир тилдан ўтади.*

*Шу боис ушбу кун қўлимда қалам,
Оқ қоғоз устида қувончим, нолам.*

*Умидим бизни ҳам келгуси авлод,
Эҳтиром, эъзозда этишгайлар ёд.*

*Ва билгай озодлик тушмас осмондан,
Уни деб кечишган не мардлар жондан...*

* * *

Кеча яралмаган бу кўҳна дунё,
Эрта тугамайди оламда ҳаёт.
Инсонга қалб ато этганда Худо,
Не олдин юз очган, қувонч ё фарёд?

Ҳақ қачон яратган Одам Атони,
Бу савол йилларга сиғмайди ҳамон.
Одам Ато қилган битта хатони,
Минг бир хил усулда такрорлар инсон.

Бахт бермас аслида Оллоҳ одамга,
Бахтли яшаш учун бергайдир имкон.
Келибсан, хуш келдинг, ёруғ оламга,
Бахтли яшолдингми, айтгин, эй инсон?

Умр-ку, бандага ўлчаб берилган,
Ҳою ҳавасини бўлурми ўлчаб.
Қани у жисмига сиғмай керилган,
Қайга етиб борди тулпорин қистаб?

Кимга озор берди, кимни асради,
Ортида қолдими бир парча боғи?
Ёки талвасада руҳи, жасади
Қабрида қорайиб ётарми доғи?

Оиланг осмонида сўнмасми нуринг,
Отангга, онангга бўлдингми, фидо?
Фарзандинг қалбида ўчмасми кўринг,
Айт, элинг ортингдан қилгайми дуо?

Орзу аримайди тирик одамда,
Вале ҳар саволга топилмас жавоб.
Яшаш ўзи бахт-ку ёруғ оламда,
Изингда қолса гар ташаккур, савоб.

* * *

*Ҳар кўнгилнинг тиниқ кўзгуси,
Боболарнинг асрий орзуси.*

*Озодликнинг ороми ширин,
Озод инсон каломи ширин.*

*Хурликни Ҳақ хуш кўрар азал,
Хурриятнинг бекати гўзал.*

*Гўзалликни асраш шарти бор —
Яшаш керак ҳамиша бедор.*

* * *

Айтилган сўз — отилган ўқдир,
Шу ўқлардан озорда дунё.
Кимлар учун мозорда маҳзун,
Кимлар учун бозорда дунё.

Айтилган сўз — отилган ўқдир,
Ғап отгани қалам тутмадим.
Юрагимда ловуллар бир чўғ,
Сўз сотгани қалам тутмадим.

Бу дунёнинг тош экан боши,
Лек қартайган қайғу дастидан.

Ўлмай туриб гоҳи бандаси,
Жой оларкан дўзах остидан.

Бу дostonнинг сўзлари ғамли,
Андуҳида элнинг ори бор.
Увол кетган не-не жонларнинг,
Яратганга қилган зори бор.

Ҳар инсоннинг бошида осмон,
Ҳар инсоннинг пойида ер бор.
Ўзгаларнинг ризқини олиб,
Ким яшабди оламда такрор.

Кимдир бугун бешик эгаси,
Эрта бир кун елкада тобут.
Кувонч қирқ йил яшамас ахир,
Бошинг эгар лаҳзалик сукут.

Ҳур ва бахтли яшашга асли,
Ҳақ олдида ҳақли ҳар банда.
Яхши кунга ярашмас лекин,
Қизитмайин чалган чирманда.

Уйғоқ одам увол кетмагай,
Ғафлат унинг барин тутмагай,
Ёвузликни у енгиб яшар,
Мудраган муродга етмагай.

Огоҳларда ором йўқ, чиндан,
Огоҳларга ёрдир Оллоҳим.
Огоҳликка чорлаб дунёни,
Оқ қоғозга тўкилди оҳим.

ҲУРЛИК ЙЎЛИ

Тарихий хотираси бор бўлган инсон
иродали инсон. Такрор айтаман, иро-
дали инсондир. Ким бўлишидан қатъи
назар, жамиятнинг ҳар бир аъзоси ўз
ўтмишини яхши билса, бундай одамлар-
ни йўлдан уриш, ҳар хил ақидалар таъ-
сирига олиш мумкин эмас. Тарих са-
боқлари инсонни ҳушёрликка ўргатади,
иродасини мустаҳкамлайди.

Ислоом КАРИМОВ

*Аё дўст, бу дунё азал демишлар,
Хотира уйғонса гўзал демишлар.*

*Хотира уйғонса дардлар ҳам дарё,
Сабрлар, тўзимлар бераркан садо.*

*Хотира уйғонса ўзни танийсан,
Ҳам оппоқ, ҳам қаро юзни танийсан.*

*Кўзингга кўринар сонсиз қабрлар,
Жонингни оғритар зулм, жабрлар.*

*Ёлғоннинг, риёнинг бошлари хамдир,
Ҳақиқат ҳайқирмас, ҳамон кўркамдир.*

*Хотира уйғонса ҳайрат уйғонар,
Сувратлар жим турар, сийрат уйғонар.*

*Уйғонар жисму жон, уйғонар иймон,
Нечун уйғонмайсан, ахир сен инсон?!*

*Бошингга қандайин тўфонлар келмиш,
Қайғудан, қаҳрдан уммонлар келмиш.*

*Тарих тўкар дема кўҳна дардларин,
Тарих соғинаркан асил мардларин.*

* * *

Яшаётган одам учун,
Жон бир тараф, шон бир тараф.
Адолатни туғин ҳар кун,
Темур каби тутмоқ шараф!

Гоҳи дунё, гоҳ дард бериб,
Оллоҳ ўзи кўргай синаб.
Эл-юрт учун кўксин кериб,
Кубро каби кетмоқ шараф!

Бу дунёда икки эшик,
Ҳеч ким қолмас абад яшаб.
Мангуберди каби мангу,
Ватан учун ўлмоқ шараф!

Бу Ватаннинг аёли ҳам,
Орлик талаб, ҳурлик талаб.
Жон чироғин юрт йўлида,
Тўмарисдек ёқмоқ шараф.

Хурлик йўли узун йўлдир,
 Сўқмоғи кўп, тоши кўп.
 Юзлардаги кулгусидан,
 Кўзлардаги ёши кўп.

Бу йўлларнинг ороми йўқ,
 Зилдек-зилдек юки бор.
 Бу йўлларнинг гадоси кўп,
 Бу йўлларнинг беки бор.

Бу йўлларда бахтин эмас,
 Армон қучган кўп бўлган.
 Озодликни сўраб чиқиб,
 Ўққа учган кўп бўлган.

Изтиробнинг иситмаси,
 Чирмашган не жонларга.
 Бу йўлнинг ҳар қадами,
 Қабрди қурбонларга.

Узоқ тарих, узоқ ўтмиш,
 Қатларида қайғуси.
 Янги тарих — энг гўзал ҳис,
 Бу ҳуррият туйғуси.

* * *

*Биз яхшилик ярашган халқмиз,
Майдонда ор талашган халқмиз.*

*Ғаним қувнар қилсанг хатолар,
Ўйлаб топса ички низолар.*

*Ўшда увол кетганлар билмас,
Ўзганда қон ютганлар билмас.*

*Наманганда низо чиқарган,
Фарғонада қазо чиқарган.*

*Ғаддор душман ўйинлари кўп,
Паркентда ҳам кўзга солди чўп.*

*Аммо Худо яхшига ёрдир,
Мардларига ўзи ҳамкордир.*

* * *

*Яхши одам номин айтиб,
Не-не авлод яйрайди.
Худо берса минглаб жонни,
Битта одам асрайди.*

*Янги тарих — ўтмишингда,
Фарёд бордир, дод бордир.
Лек дардингга малҳам бўлган,
Жони фидо зот бордир.*

Сени талаган тузум,
Қип-қизил байроқ эди.
Айбинг фақат, жон элим,
Қўлларинг қадоқ эди.

Отанг пахтакор эди,
Онанг пахтакор эди,
Эгатларда эзилган,
Боланг пахтакор эди.

Пахтасин териб бердинг,
Чаноғида тилдилар.
Пешонангни шўридан,
Шарбат талаб қилдилар.

Қалбинг ўртаб ётса ҳам,
Тишлагандинг тилингни.
«Пахта иши» занжиридан,
Ким бўшатди қўлингни.

Бўкадаги бўронлар,
Нола қўшган нолангга.
Шунда кўзинг тушганми,
Оқ от минган болангга?

Оломонни оралаб,
Тинчликка тумор бўлган.
От устида қуёшдек,
Миллат учун ор бўлган.

Чиққан кам, тушган кўпдир,
Риёнинг тушовига.

Наманганда ким кирган
Ёлғиз, ёв қуршовига?

Не азоблар кўрмадинг,
Минг оҳу фарёд бўлдинг.
Оллоҳ мададкор бўлиб,
Кун келди, озод бўлдинг.

Вале айтгин, жон элим,
Давлатинг ким тиклади?
Бугун дунё тан олган,
Шавкатинг ким тиклади?

Дилинг ҳамон қон бўлар,
Боқсанг босган изингга.
Тилинг, дининг, Наврўзинг,
Ким қайтарди ўзингга?

Улуғларнинг руҳини,
Ким уволдан асради?
Бу миллат, бу Ватанни,
Ким заволдан асради?..

* * *

Айтилган сўз — отилган ўқдир,
Меҳринг меҳроб, жонимда чўғдир,
Сендек суюк суянчим йўқдир,
Отингдан айланай, элим-ов!

Сен қўлласанг қоқилмас ҳеч ким,
Асли сендек оқилмас ҳеч ким,
Топган гапим, айтарим шулким,
Зотингдан айланай, элим-ов.

Кўзгу синса кўзлар кулмаган,
Ёт тупроқда излар кулмаган,
Гинада ҳам тилингдан томган,
Тотингдан айланай, элим-ов!

Сен тупроққа тилмоч бўлган эл,
Она Ерга оқсоч бўлган эл,
Куйинчагим, қуёш бўлган эл,
Ёдингдан айланай, элим-ов!

* * *

*Ҳақиқат оддийдир, ҳикмати буюк,
Илошмаган шод яшар, ҳурмати буюк.*

*Ўзбекка ўргатма, кўп қилма гина,
Томга ҳам чиқарлар зинама-зина.*

*Ўн тўрт йил бўйладик дунё бўйига,
Қут-барака кирди ўзбек уйига.*

*Ғалласи беминнат, нефти беминнат,
Юзин ёруғ қилган бу ҳалол меҳнат.*

*Ҳеч кимдан ҳеч нарса тилаб олмадик,
Ё биров нонини тунаб олмадик.*

*Машаққат чекаймиз, яширмоқ нечун,
Йўқни йўндирдик деб оширмоқ нечун.*

*Биз ҳурлик йўлида метин сафдамиз,
Ким тинчлик истаса у тарафдамиз.*

* * *

Сўзлар ичра нурли сўзлар бор,
Тилга олсанг яйраб жону тан.
Дилда, тилда айтаман такрор,
Сенсиз яшаб бўлмайди, Ватан!

Ғоз учолмас овчи бор кўлда,
Ўзни эҳтиёт қилар яхшилар.
Алпомиши ўлмаган элда,
Юзи ёруғ куйлар бахшилар.

Момо ернинг юраги тинчлик,
Момо ерга кераги тинчлик.
Худойим ҳам тўйган урушдан,
Худойимнинг тилаги тинчлик.

Болдек ширин тинчликнинг тоти,
Элим, ҳурлик бахтнинг баёти.
Бошинг узра соябон бўлсин,
Оқ каптарнинг оппоқ қаноти.

* * *

Хуш ниятлар дилларга малҳам,
Юрт тинчлиги — энг олий тилак.
Кўкдан тушмас аммо тинчлик ҳам,
Тинчлик учун курашмоқ керак!

Майдон доим мардники бўлган,
Қўрқоқ қақшаб панада ўлган.
Тинчи борнинг толеи кулган,
Тинчлик учун курашмоқ керак!

Тўйлар тўйга улансин десанг,
Бешикка бек белансин десанг,
Изингдан бахт элансин десанг,
Тинчлик учун курашмоқ керак!

Дема бугун ошим ёвғондир,
Шукр қилгин жонинг омондир,
Бир кун ғалва — қирқ кун ёмондир,
Тинчлик учун курашмоқ керак!

Момоларнинг дуоси тилло,
Боболардан дуо ол, илло,
Фафлатни хуш кўрмайди Худо,
Тинчлик учун курашмоқ керак!

* * *

Ўзбекистон — кўзимдаги нур,
Кафтинг очсанг жонимни тутгум.
Бу дунёга сенда келдим мен,
Бу дунёдан сени деб ўтгум.

Хурлик қучган озода диёр,
Йўқ эмасдир озорларинг ҳам.
Шаҳид кетган ўғлонлар ётган,
Бордир маъюс мозорларинг ҳам.

Қўлда қалам, ўйга толаман,
Қандай куйлай қувонч, дардларинг?
Минг дostonга мазмун бергувси,
Сен деб жонни тиккан мардларинг.

Минг қўшчига бир бошчи бўлган,
Тўрт тарафга тентак тортади.
Бир жон бўлиб бирлашса гар эл,
Юртда гўзал тонглар отади.

Кимки нени ўрганмоқ бўлса,
Улуғларнинг мероси бисёр.
Она замин топталмаса, бас,
Руҳлар бунда чекмасин озор.

Айтилган гап, отилган ўқдир,
Кўзгу тутар кўнглим ўзимга.
Жоним Ватан, нур берар Оллоҳ,
Сен деб айтган ҳар бир сўзимга.

* * *

*Дил кўзин очмоққа ҳидоят керак,
Ватан учун ҳар вақт ҳимоят керак.*

*Ватан у жисмингдир, Ватан жонингдир,
Қонингда қалқиган асл шонингдир.*

*Ғам-андух сўрамай тушар бошингга,
Оғулар қўшилар зумда ошингга.*

*Балки у отангдир, балки болангдир,
Ватан деб жон берган мангу нолангдир.*

*Қадим Тошкент, дардларинг ҳам кўп қадим,
Сени тинчлик бешиги деб атадим.*

*Кузин тиккан сенга жуда кўп эрур,
Узин тиккан сенга жуда кўп эрур.*

*Разил тўда тинчлигингга қўйди чоҳ,
Тупроғингда ётар неча бегуноҳ.*

*Бурчимулла, Янгиобод тоғлари,
Кўнгилларни ўртар армон доғлари.*

*Сизда оқди не мардларнинг қонлари,
Эл-юрт учун фидо бўлиб жонлари.*

*Юртим деган эрлар элда бор бўлсин,
Рухларига мангу ором ёр бўлсин.*

АСРАЙ БИЛГИН

Матбуот орқали ҳам, хориж сафарларида ҳам доимо такрорлайман — террорга қарши курашиш керак. Биринчи галда, террорчиларни тайёрлайдиган заминга, ғояга, мафкурага эътибор бериш, шуларга қарши курашиш керак.

Ислом КАРИМОВ

*Орзуси йўқ кўкда учолмас,
Курашмаган қувонч қучолмас.*

*Тонг отмаса, кун ҳам ботмагай,
Яхшилик ҳам ерда ётмагай.*

*Хурлик учун курашдингми, айт,
Оринг учун талашдингми, айт?..*

*Баҳор ҳар йил қайтиб келади,
Кўҳна қўшиқ айтиб келади.*

*Келмас экан ҳар ўтган кунинг,
Қайтмас ҳатто чеккан ҳар унинг.*

*Биздан қолсин шу озод Ватан,
Авлодларга энг обод Ватан.*

*Гул юзида шабнамлар қолсин,
Қолсин, яхши одамлар қолсин.*

*Яхши мингта бўлса ҳам камдир,
Битта ёмон — мингта мотамдир.*

* * *

Огоҳмисан, айт, дунё,
Огоҳмисан, эй одам?
Нечун унда кўзинг ёш,
Нечун унда бошинг ҳам?

Содда дунё, гўр дунё,
Пешонаси шўр дунё.
Тирик туриб ўзингга,
Қазийдирсан гўр дунё!

Огоҳмисан, сен ўзи,
Гумроҳмисан сен ўзи?
Тонг сен учун отмоқда,
Сен деб кулар кун кўзи.

Нечун ахир бир-биринг,
Тиғлашни хуш кўрасан?
Гул бўлганда сўлдириб,
Йиғлашни хуш кўрасан?

Содда одам, ғўр одам,
Кўзи очик, кўр одам.
Ғафлат бешиги ҳаром,
Уйғон энди, тур одам!

* * *

Тоғни талқон қилар булсанг ҳам,
Қилни арқон қилар бўлсанг ҳам,
Илондан бол тилар бўлсанг ҳам,
Куч — аслида адолатдадир!

Болтам бор деб жаллод бўлмагин,
Қувонч боқса фарёд бўлмагин,
Минг йил яша, майли ўлмагин,
Куч — тафаккур, маърифатдадир!

Ҳеч ким йўқдан бор қилган эмас,
Кенг дунёни тор қилган эмас,
Офтоб ойдан ор қилган эмас,
Куч — инсофу диёнатдадир!

Навниҳолда чинорни кўргин,
Қаро тунда бедорни кўргин,
Кўрсанг — Парвардигорни кўргин,
Куч — меҳрда, муҳаббатдадир!

Умринг йўли кўп узун эмас,
Шукри борлар ҳеч маҳзун эмас,
Яшаш асли бу афсун эмас,
Куч — севгида, садоқатладир!

* * *

Бугун қайғу бошимда ботмон,
Эрта шамол сенга кўчирар.
Террор — асли шафқатсиз тўфон,
Тинч уйингда чироқ ўчирар.

Мағрибдами ва ё Машрикда,
Озор топса одам боласи.
Қулоғингни солар қоматга,
Етиб келган оҳу ноласи.

Дерлар, бўлсин умринг зиёда,
Кимга ёқмас хуш орзу, ният.
Томошага ўч бу дунёда,
Томошабин бўлмоқ жиноят.

* * *

*Хавотир ҳар куни, ҳар жонда яшар,
Юзлардан, кўзлардан қайғулар тошар.*

*Ногаҳон портлаган бомба овози,
Самода яна бир мотам парвози.*

*Кўнгилга ҳаттоки, сиғмас экан қил,
16 февраль... 1999 йил...*

*Дунёга тарқатди не шум хабарлар,
Қўллари, диллари, тили заҳарлар.*

*Амалга ошмади шум ниятлари,
Омондир, омондир, юртнинг сарвари!..*

* * *

Элим деган юрт саркорин,
Эл дуоси асрагайдир.
Ҳақ йўлинда жон нисорин,
Ҳақ нидоси асрагайдир.

Бахт этагин тутқазгунча,
Ойлар ўтар, йиллар ўтар.
Фам қувлаган ожиз одам,
Қочиб қанча қонлар ютар.

Отам дерди: — Очгил кўзни,
Ерни кўргин, пастга тушгил.
Тўрт одамга тўғри сўзни,
Тоғиб айтмоқ ўзи мушкул.

Илон кирар, чаён кирар,
Билиб-билмай очсанг бағир.
Қўлламаса Худо агар,
Эл олдида юрмоқ оғир.

Эл корига елка тутган,
Юрт ёвига кўкси қалқон.
Бу ҳикматни ким унутган,
Кўкдан тушмас яхши инсон.

Сен деб куйса, ёнгин сен ҳам,
Қарсак ахир қўш қўлники.
Паноҳингда асра эгам,
Ўзбекистон ҳур элники!

* * *

Азал ҳикмат, гўзал ҳикмат,
Бизлардан кўп яшар ҳикмат.
Одам бўлсанг олгин ибрат,
Ўз уйингни ўзинг асра!

Қозон тўкмас куясини,
Қуш асрайди уясини,
Тулпор қўрир биясини,
Ўз уйингни ўзинг асра!

Ерни асрар осмони бор,
Ҳар жонзотни макони бор,
Асрамоққа имкони бор,
Ўз уйингни ўзинг асра!

Тупроқ сира тоғ бўлмагай,
Боғбонсиз ҳеч боғ бўлмагай,
Ёлғон мақтов ёғ бўлмагай,
Ўз уйингни ўзинг асра!

Ўргимчакнинг тўри бўлма,
Очиқ кўзнинг кўри бўлма,
Одамзотнинг ғўри бўлма,
Ўз уйингни ўзинг асра!

Остонангга оринг посбон,
Бўлсин танда боринг посбон,
Бу Яратган ҳукми, инсон,
Ўз уйингни ўзинг асра!

* * *

Ҳар кимнинг ҳаваси, орзуси бисёр,
Не бўлса мўл бўлсин, бари сизники.
Бир сўз бор барчамиз айтайлик такрор,
Ушбу азиз Ватан барчамизники!

Жаннатий боғлари, боғбони билан,
Чўлу саҳролари, карвони билан,
Қувонч, қайғулари, армони билан,
Ушбу азиз Ватан барчамизники!

Турфа тил, турфа дин, турфа миллати,
Бирликда, ҳурликда улар зийнати,
Бор бўлсин шарқона қадри, қиммати,
Ушбу азиз Ватан барчамизники!

Йўл равон, дил ёруғ яхши ҳамроҳдан,
Биз уни асрайлик, ёвдан, гумроҳдан,
Тинчлигин тилайлик қодир Оллоҳдан,
Ушбу азиз Ватан барчамизники!

* * *

2001 йил, 11 сентябрь...

Дунё шум хабардан титради зир-зир.

Нью-Йорк ва Вашингтон,

Жаҳаннам ўтида қолди ногаҳон.

4613 киши...

80 мамлакатнинг фуқаролари.

Оҳ бошдан учди-ку, одамзот ҳуши,

80 мамлакатнинг ғам, нидолари.

*Умринг яшаб ўтсанг, ўлим меҳмондир,
Дунёга келдингми, кетмоқ аёндир.*

*Тақдирга тан берар, дилбандларинг ҳам,
Мотамга кўникар фарзандларинг ҳам.*

*Ёш кетсанг, ногаҳон кетсанг қийиндир,
Террор бу қабоҳат, ёвуз уйиндир.*

*Бир кун яшамайди бу дунё оҳсиз,
Унинг азияти сонсиз, саноқсиз.*

*Гоҳи ерда изғир, гоҳи осмонда,
Террор хавфи бугун бутун жаҳонда.*

*Эрта кимни нима кутмоқда, нима?..
Ҳеч нима деёлмас, ҳеч ким, ҳеч нима?..*

АРМОН

2004-йилнинг 29—30-март ва 1 апрель кушлари Ўзбекистонимизда 9 нафар ички ишлар ходими ва 5 нафар фуқаро террор аталмиш жаҳолатнинг қурбони бўлгани ҳам шу ҳақда изтироб билан ўйлашга даъват этади.

Ислом КАРИМОВ

Қуёш сиз учун ҳам кулиб чиқарди,
Ой ҳам тунингизга чироқ тутарди,
Уйда жондек ширин жонлар кутарди,
Ҳаққингиз бор эди бахтли яшашга.

Бирингиз Касбида туғилган Эркин,
Муҳиддинсиз қолган Сурхон не деркин?
Кўҳна Шош соғинар Қодирдек ўғлин,
Ҳаққингиз бор эди бахтли яшашга.

Самарқанд кўкидан уч юлдуз учди,
Фахриддин, Отабек, Мансур ер қучди,
Уч бахтнинг кўзига ногоҳ чўп тушди,
Ҳаққингиз бор эди бахтли яшашга.

Ваҳобиддин Паркент ўғлони эди,
Заитбек Қибрайнинг қалқони эди,
Азизжон Янгийўл достони эди,
Ҳаққингиз бор эди бахтли яшашга.

Сиз йўқ остоналар оҳи ўртайди,
Қайғулар қон қусиб, қувонч қорайди,
Қабрингиз қошида осмон торайди,
Ҳаққингиз бор эди бахтли яшашга.

Сиз Ватан кўкида сўнмас қуёшсиз,
Элнинг ёдидасиз, руҳан дилдошсиз,
Соғинчсиз, армонсиз, битмас кўз ёшсиз,
Ҳаққингиз бор эди бахтли яшашга.

* * *

Тўққиз уйда тўққиз она,
Тўққиз ўғлин йўқлайди.
Бағри бутун одамлар,
Бу йўқловни уқмайди.

* * *

Ўққа учган болам-ов,
Йўққа кўчган болам-ов,
Юрагимнинг ёнига
Чиқди чипқон болам-ов!

Сенинг ўлганинг ёлғон,
Менинг қолганим ёлғон,
Сенга теккан ўқ, болам,
Менинг жонимни олғон!

Ўғлинг ўрмалаб келар,
Қизинг юмалаб келар,
Кўзларимнинг қонлари
Юздан думалаб келар.

Йўқлаб борсам қабрингга,
Қайрилмайсан, болам-ов!
Тупроқ онанг бўлдими,
Айрилмайсан, болам-ов!

Жон болам, жоним болам,
Мангу армоним болам!
Қонимда қирқ йил ёзсам
Битмас достоним, болам!

* * *

Сенинг дардинг ботмон, оҳларинг ботмон,
Юзингдаги ажин ғамнинг шонаси.
Жонингни қамчилар минг битта армон,
Муштипар, мунисам, Ўзбек онаси!

Меҳринг-ла ийланган айтган ҳар сўзинг,
Сен эмасми, эзгулик парвонаси?
Табиатнинг мўъжизаси сен ўзинг,
Сен нурнинг чашмаси — Ўзбек онаси!

Ҳар ишда Ҳақ деган, ҳақгўй, художўй,
Софлик садафида дурнинг донаси.
Улуғ йўл бошида турган дуогўй,
Меҳрибон, дарёдил Ўзбек онаси!

Кўз ёшларинг артгин, бир бора жилмай,
Эй, меҳри уммоним, дил дурдонаси.
Ҳурликда энди мен бахтингни куйлай,
Миллатим онаси — Ўзбек онаси!

* * *

Айтилган гап, отилган ўқдир,
Майда гаплар сифмас дилимга.
Айбсиз кетган руҳлар чорлади,
Қалам олдим ногоҳ қўлимга.

Деманг тилдан достон тўкилди,
Дилдан оғриқ, хазон тўкилди.
Қирқта эмас, бир эди жоним,
Вале қирқ минг жойдан сўкилди.

Ер юзида лоақал бир кун,
Одам ноҳақ ўлмаган кун йўқ.
Кўҳна дунё кўҳна ярангни,
Наҳот бир кун тилмаган кун йўқ.

Қодир Оллоҳ, бандалар ожиз,
Ўзинг қўлла, яхшига наф қил!
Ер юзидан, кўкнинг кўзидан,
Террор деган балони даф қил.

Тинч тонгларнинг тоза юзидан,
Сен уйғониб, нур тергин, инсон.
Қуёшга боқ, ўтли кўзидан,
Қалбинг учун қўр тергин, инсон!

Ўтган кунинг — ўтган умрингдир,
Омонлигинг шукрин қилсанг-чи!
Ҳатто қуш ҳам уясин асрар,
Одамлигинг фикрин қилсанг-чи!

* * *

Қордан қадр сўрама — эриб кетар,
Хазон болиш бўлмайди, чириб кетар.
Фаним уйдан қувончинг териб кетар,
Худо берган бахтингни асрай билгин.

Ҳақдан сўра, мушкулинг осон бўлсин,
Дарвозанг оч, уйингда меҳмон бўлсин.
Остонангда орият посбон бўлсин,
Худо берган тахтингни асрай билгин.

Тошдан меҳр тиланма, дил тўкилар,
Бевафонинг бағрида бахт ўкинар,
Оқилга ҳам, одилга ҳам эл юкинар,
Эл ўғлисан, аҳдингни асрай билгин.

Асрай билгин, осмонингни асрай билгин,
Боғинг гўзал, боғбонингни асрай билгин.
Хуш ниятли ҳар миллат сиққан бу юрт,
Карвон бўлсанг сарбонингни асрай
билгин.

Бўлар-бўлмас одамга бўзлайверма,
Ҳақиқатни ҳар дилдан излайверма,
Қўлинг етмас манзилни кўзлайверма,
Худо берган нақдингни асрай билгин.

Бу дунёнинг белига белбоғ етмас,
Биз кетамиз дунёдан, дунё кетмас.
Мудраб қолсанг отар тонг, сени кутмас,
Элим, сафда шаҳдингни асрай билгин,
Худо берган бахтингни асрай билгин.

* * *

Не қирғин-баротни кўрмади дунё,
Турфа разолатлар тиғин қайради.
Тарих кўксин тилар ўтли бир нидо,
Қонни дарё қилиб Чингиз яйради.

Салиб юришларнинг ҳадсиз жанглари,
Бегуноҳ элларни қилдилар қурбон.
Бугун черков инквизизациясин,
Башар хотираси лаънатлар ҳамон.

Фашизм балосин қурбони бўлди,
Миллион-миллион одам, бу ер, бу осмон.
Боғлар хазон бўлди, орзулар сўлди,
Қалбларнинг яраси битмаган ҳамон.

Илашиб хаёлнинг аравасига,
Сўнгра Коммунизм ўйнатди қамчи.
Олам қулоқ солди таралласига,
Бари сароб экан, бари алдамчи...

Динни ниқоб қилган ғаразгўйлар ҳам,
Шубҳа йўқ, қулайди ўзин чоҳига.
Келажак олдида, тарих олдида,
Ҳали жавоб берар ўз гуноҳига.

Хуш тилак хуш ёқар, ҳамиша матлуб,
Мардлар майдон ичра тўкмайди кўз ёш.
Кун келар, террор ҳам бўлади мағлуб,
Эзгулик боқийдир, боқийдир қуёш.

ХОТИМА

Менинг ҳаётим — иш, уй. Шу халқ,
шу миллат ташвиши. Менда яна нима
бор? Ўйлайман. Кўп ўйлайман. Кечала-
ри ухлолмасдан чиқаман. Менинг ҳам
болаларим, набираларим бор. Мен ҳам
болаларимнинг бахтини кўрмоқчиман.
Набираларимни уйлантирмоқчиман.

Ислом КАРИМОВ

Бу дунёга биз ҳаммамиз меҳмонмиз,
Ҳар бир одам яхши фикр, ўй қилсин.
Шоҳми, гадо орзуси бор инсонмиз,
Дуо қилинг, ҳар бир банда тўй қилсин.

Фарзанд берса, бўй қўшилсин бўйига,
Тўй ярашар ҳар ўзбекнинг уйига.
Яхши ният, ярим давлат, омин денг,
Тўйлар қилсин, эл-юрт борсин тўйига.

Дерлар умр — бу Оллоҳнинг инъоми,
Набиралар инсон умрин давоми.
Хуш кунларнинг садосидир аслида,
Яхшиларга яхшиларнинг саломи.

Набирасин қўлларида етаклаб,
Ўзи юрган йўлларида етаклаб,

Гижинглаган тулпорларга миндирсин,
Ҳақ йўлида дилларидан етаклаб.

Эл дардидан ортармикан ўзи ҳеч,
Ортишига етармикан кўзи ҳеч?
Эл дардига жони фидо инсонни,
Қодир Худо, мушкулини осон еч.

Набираси умрининг хуш навоси,
Армон отлиқ ширин дарднинг давоси,
Дуо қилинг, подшолар ҳам тўй қилсин,
Ниятига етсин Ислом бобоси!

* * *

*Йўл юрсанг ҳар йўлнинг поёни бўлгай,
Ҳар ишнинг якуни, аёни бўлгай.*

*Дилнинг изҳорига сўз керак доим,
Сўзнинг меъёрига туз керак доим.*

*Айтайин фахримни қўймасдан нуқта,
Жонимиз, шонимиз, эл тутган тугда.*

*Тафаккур тоғлари элнинг таянчи,
Ҳикмат боғларида бордир суянчи.*

*Хурлигин асрайди жисму жонида,
Фурур бор, ҳурмат бор, ўзбек шонида.*

*Майли, бир бор айтай, айтайин минг бор,
Авлодлар биз билан қилгай ифтихор.*

*Хурлик эшигини очган деб айтар,
Куллик занжирини янчган деб айтар.*

*Оллоҳ улуғлаган ўзбек номини,
Огоҳлари қўрир эл оромини.*

* * *

Сен ортимдан таъна тошин отма, ғаним,
Номард азал мардларга тик йўлиқмайди.
Оллоҳ шоҳид, билгил, халқим, жон
Ватаним,
Оромингни огоҳларинг қўриқлайди.

Одам яшар, сўз яшайди армон деган,
Шу ўғлингдек бўлур асли султон деган.
Жон керакми, жоним сенга қурбон деган,
Оромингни огоҳларинг қўриқлайди.

Ўзбекистон кўзимизда ёнган шамдир,
Фидоларинг киприклардан тушмас
намдир,

*Достон ҳам тушмайди асли осмондан,
Дарддан тўкилади, тўкилар жондан.*

*Ўйлаб топилган деб ўқиманг албат,
Ўйлатган дардларим битдим мен фақат.*

*Бори шу қоғозда, бандаман ожиз,
Энди бу дафтарни ёпмоғим жоиз.*

*Ўқиб уққанларга раҳматим бисёр,
Ҳам омон бўлсинлар, бўлсин Худо ёр!*

2004—2005 йил

SHOIRNING DA'VATNOMASI

Badiiy adabiyot, xususan, she'riyat hamisha, hamma zamonlarda ham dunyoda adolat va ezgulik g'oyalari ustuvor bo'lishi uchun xizmat qilib kelgan, shu ulug' maqsad yo'lida kurashgan. Qadimiy tarix va boy an'analarga ega o'zbek adabiyoti ham bundan mustasno emas, albatta. Bugungi kunda bizning peshqadam shoir va adiblarimiz mustaqillik bergan erkinlik va ijodiy imkoniyatlardan keng va samarali foydalangan holda, milliy istiqlol g'oyasi ruhi bilan sug'orilgan, hozirgi zamonning o'tkir va dolzarb ijtimoiy muammolarini badiiy yo'sinda aks ettirishga qaratilgan rang-barang asarlar yaratishga intilayotganliklari albatta e'tiborga molikdir.

Iqtidorli shoir Mahmud Toirovning «Ogoh bo'l, dunyo» dostoni ana shunday ijodiy intilish va ishtiyoqning o'ziga xos badiiy ifodasi sifatida maydonga kelgan.

Hayotda goho bir odamning boshqa birov bilan yovlashib, umr bo'yi yoqalashib yurganlarini eshitganmiz. Davlatlar orasidagi turli nizolar ham yangilik emas. Biroq, terrorizm balosi keyingi davrda yer yuzida go'yoki bir illat kabi paydo bo'ldi va tarqay boshladi. Hozirgi kunda butun bashariyat undan talafot ko'rmoqda, aziyat chekmoqda. Bu falokat ildiz otayotgan dastlabki yillardayoq Prezidentimiz Islom Karimov jahon jamoatchiligini ogoh bo'lishga chaqirgan edilar. Afsuski, o'z vaqtida bu ofatning oldi olinmagani uchun u ko'plab mintaq va hududlarni chulg'ab ola boshladi. Haqiqatan ham, yovuz terrorchilarning na dini, na mazhabi, na millati bor. Ularning asosiy maqsadi eng muttaham va razil uslublar vositasida qonuniy hokimiyatni egallab olish, o'zlarining qabih tartib-qoidalarini o'rnatishdan iboratdir. Bunga qo'shni Afg'oniston mamlakatini qonga botirgan johil «To-libon» rejimi yaqqol misol bo'la oladi.

Tabiiyki, tinchlik va taraqqiyot, insoniylik tamoyillariga mutlaqo zid bo'lgan bunday fojialar aqli raso har bir kishiga saboq bo'lishi, uni hushyorlik va ogohlikka chorlashi lozim.

Muallif ushbu dolzarb mavzuga murojaat etar ekan, voqealar tasvir doirasini nainki bizning yurtimiz, balki dunyo miqyosida belgilaydi. Shoir dilidan otilib chiqqan tug'yon va hissiyotlar o'quvchi qalbini ham hayajonga soladi.

Asarda yaqin tariximiz sahifalari, o'zbek xalqining istiqlol arafasida boshidan kechirgan og'ir kunlari, ozodlikning mashaqqatli yo'li yoritiladi, hozirgi paytda ma'naviy hayotimizga chuqur singib ketgan «O'z uyingni o'zing asra», «Kuch — adolatda», «Shu aziz Vatan barchamizniki», «Tinchlik uchun kurashmoq kerak» singari purma'no g'oyalar ta'sirchan tarzda tarannum etiladi.

Dostonda yuksak siyosiy da'vatlar ham, oddiy insoniy tuyg'ular ham o'z ifodasini topa olgan. Shoir insoniyat bosib o'tgan tarixiy taraqqiyot yo'liga nazar tashlab, ezgulik va yaxshilik jaholat ustidan albatta g'olib kelishiga, jahon hamjamiyati, sog'lom fikr, sog'lom kuchlar birlashib razolatni yengishiga ishonadi va kitobxonni ham ana shu muhim hayotiy g'oyaga ishontira oladi. Shu ma'noda, bu mo'jaz doston sof niyatli barcha kishilarni, ayniqsa, unib-o'sib kelayotgan yoshlarimizni ogohlik va kurashga chorlab turadigan badiiy da'vatnomadir.

*Abdulla ORIPOV,
O'zbekiston Qahramoni,
xalq shoiri*

OGOHI BO'L, DUNYO!

(*Doston*)

— «Ogoh bo'ling, odamlar!»— degan da'vat hamisha bong urgandek yangrab turishi kerak. Faxrlanish mumkin va lozim bo'lgan bebaho qadriyatlar — o'z mustaqilligimizni, tinchligimizni, jamiyatda millatlar, fuqarolar o'rtasidagi totuvlikni asrang.

Islom KARIMOV

MUQADDIMA

*Bugun tongda xush turdim juda,
Dunyo go'zal, olam osuda.*

*Osmon tiniq, osmon beg'ubor,
Tiniqlikda ajib hikmat bor.*

*Jilmayib nur sochadi quyosh,
Baxtga eshik ochadi quyosh.*

*Salom olib kelgan sabolar,
Boshim uzra to'kar duolar.*

*Orzudayin ko'z ochgan kurtak,
U tongdagi totli bir tilak.*

*Qush tilini qushlar bilsa ham,
«Qushlar tili» ko'ngilga malham.*

*Olloh tutgan gultoj go'zallik,
Musavvirga muhtoj go'zallik.*

*Ko'zlarimga sig'masa netay,
O, ona yurt, sadag'ang ketay.*

*Sen haqingda o'ylamoq sharaf,
Madhing yonib kuylamoq sharaf.*

*Hurlikda sen ko'tarilgan taxt,
Abadiyat osmonida baxt.*

*Dardi dunyo zahmatkash, elim,
Mehri daryo mehnatkash, elim.*

*Birda quvnab, birda o'kindim,
Bugun dildan keldi to'kilgim.*

*O'tmishdagi uvoling haqqi,
Qonli kechmish, zavoling haqqi.*

*Tildan, dildan to'kilgan armon,
Balki bo'lar mo'jaz bir doston.*

*Avlodlarga va yo bir maktub,
Neki bo'lsa, bo'lolsin matlub.*

YASHASH BAXT

Farzandlarimiz, kelajak avlodlar bizdan shu o'lkani, shu muqaddas zaminni yana ham boy, kuchli va qudratli holatda qabul qilishlari uchun, biz buyuk ajdodlarimizga nisbatan qanday minnatdorchilik tuyg'ularini his etayotgan bo'lsak, o'g'il-qizlarimiz, kelajak avlodlar ham bizga nisbatan shunday minnatdorchilik tuyg'ularini his etishlari uchun lozim bo'lgan hamma ishni qilish — bizning fuqarolik burchimizdir.

Islom KARIMOV

*Har dilda hikmatning xazinasi bor,
Har tilda hurmatning ganjinasi bor.*

*Vale har so'zdan ham hikmat yaralmas,
Har husni sohibdan xush nur taralmas.*

*Har botir maydonda g'olib bo'lolmas,
Hurmatni talab-la olib bo'lolmas.*

*Yashashning sharti bor, odamlilik sharti,
O'zdan kechib yashar millatning mardi.*

*Ayo do'st, kun keldi, keldi xo'p zamon,
Ona yurt bo'lmoqda ko'p dorilamon.*

*Har dilda jaranglar hurlik xitobi,
Vafodan boshlanar taqdir kitobi.*

*Momolar tilida shukrona oyat,
Bobolar tilida hikmat, hikoyat.*

*Yigitlar ochmoqda ishqning eshigin,
Kelinlar quchmoqda baxtning beshigin.*

*Farzandlar bahordek halqib yasharlar,
Dilida quvonchi qalqib yasharlar.*

*Navoiy nazmidek totli bir kalom,
Dunyoni zabt etar o'zbek degan nom.*

*Mustaqil davlatning javohirlari,
Alpomish kelbatli bahodirlari.*

*O'zbek dovrug'ini doston qilguvsi,
Minglarning mushkulin oson qilguvsi.*

*Jannatiy diyorning jamolidek xush,
Hazrat Amir Temur kamolidek xush.*

*Dillarda yuz ochar inja bir savol:
«Bu yurtni kim qurgan?» Bolam, yodga ol!*

*Hurlikning ilk g'ishtin kimlar qo'yishgan,
Vatanni har nedan ortiq suyishgan.*

*Kimlar u, jonini o'qqa tik tutgan,
Ozodlik yo'lida o'zni unutgan?*

*Ne o'ylar bilmadim dildan o'tadi,
Ne nomlar necha bir tildan o'tadi.*

*Shu bois ushbu kun qo'limda qalam,
Oq qog'oz ustida quvonchim, nolam.*

*Umidim bizni ham kelguvsi avlod,
Ehtirom, e'zozda etishgaylar yod.*

*Va bilgay ozodlik tushmas osmondan,
Uni deb kechishgan ne mardlar jondan...*

* * *

Kecha yaralmagan bu ko'hna dunyo,
Erta tugamaydi olamda hayot.
Insonga qalb ato etganda Xudo,
Ne oldin yuz ochgan, quvonch yo faryod?

Haq qachon yaratgan Odam Atoni,
Bu savol yillarga sig'maydi hamon.
Odam Ato qilgan bitta xatoni,
Ming bir xil usulda takrorlar inson.

Baxt bermas aslida Olloh odamga,
Baxtli yashash uchun bergaydir imkon.
Kelibsan, xush kelding, yorug' olamga,
Baxtli yasholdingmi, aytgin, ey inson?

Umr-ku, bandaga o'lhab berilgan,
Hoy-u havasini bo'lurmi o'lhab.
Qani u jismiga sig'may kerilgan,
Qayga yetib bordi tulporin qistab?

Kimga ozor berdi, kimni asradi,
Ortida qoldimi bir parcha bog'i?
Yoki talvasada ruhi, jasadi
Qabrida qorayib yotarmi dog'i?

Oilang osmonida so'nmasmi nuring,
Otangga, onangga bo'ldingmi, fido?
Farzanding qalbida o'chmasmi qo'ring,
Ayt, eling ortingdan qilgaymi duo?

Orzu arimaydi tirik odamda,
Vale har savolga topilmas javob.
Yashash o'zi baxt-ku yorug' olamda,
Izingda qolsa gar tashakkur, savob.

* * *

*Har ko'ngilning tiniq ko'zgusi,
Bobolarning asriy orzusi.*

*Ozodlikning oromi shirin,
Ozod inson kalomi shirin.*

*Hurlikni Haq xush ko'rar azal,
Hurriyatning bekati go'zal.*

*Go'zallikni asrash sharti bor —
Yashash kerak hamisha bedor.*

* * *

Aytilgan so'z — otilgan o'qdir,
Shu o'qlardan ozorda dunyo.
Kimlar uchun mozorda mahzun,
Kimlar uchun bozorda dunyo.

Aytilgan so'z — otilgan o'qdir,
Gap otgani qalam tutmadim.
Yuragimda lovullar bir cho'g',
So'z sotgani qalam tutmadim.

Bu dunyoning tosh ekan boshi,
Lek qartaygan qayg'u dastidan.

O'lmay turib gohi bandasi,
Joy olarkan do'zax ostidan.

Bu dostonning so'zlari g'amli,
Anduhida elning ori bor.
Uvol ketgan ne-ne jonlarning,
Yaratganga qilgan zori bor.

Har insonning boshida osmon,
Har insonning poyida yer bor.
O'zgalarning rizqini olib,
Kim yashabdi olamda takror.

Kimdir bugun beshik egasi,
Erta bir kun yelkada tobut.
Quvonch qirq yil yashamas axir,
Boshing egar lahzalik sukut.

Hur va baxtli yashashga asli,
Haq oldida haqli har banda.
Yaxshi kunga yarashmas lekin,
Qizitmayin chalgan chirmanda.

Uyg'oq odam uvol ketmagay,
G'aflat uning barin tutmagay,
Yovuzlikni u yengib yashar,
Mudragan murodga yetmagay.

Ogohlarda orom yo'q, chindan,
Ogohlarga yordir Ollohim.
Ogohlikka chorlab dunyoni,
Oq qog'ozga to'kildi ohim.

HURLIK YO'LI

Tarixiy xotirasi bor bo'lgan inson irodali inson. Takror aytaman, irodali insondir. Kim bo'lishidan qat'iy nazar, jamiyatning har bir a'zosi o'z o'tmishini yaxshi bilsa, bunday odamlarni yo'ldan urish, har xil aqidalar ta'siriga olish mumkin emas. Tarix saboqlari insonni hushyorlikka o'rgatadi, irodasini mustahkamlaydi.

Islom KARIMOV

*Ayo do'st, bu dunyo azal demishlar,
Xotira uyg'onsa go'zal demishlar.*

*Xotira uyg'onsa dardlar ham daryo,
Sabrlar, to'zimlar berarkan sado.*

*Xotira uyg'onsa o'zni taniysan,
Ham oppoq, ham qaro yuzni taniysan.*

*Ko'zingga ko'rinar sonsiz qabrlar,
Joningni og'ritar zulm, jabrlar.*

*Yolg'onning, riyoning boshlari xamdir,
Haqiqat hayqirmas, hamon ko'rkamdir.*

*Xotira uyg'onsa hayrat uyg'onar,
Suvratlar jim turar, siyrat uyg'onar.*

*Uyg'onar jism-u jon, uyg'onar iymon,
Nechun uyg'onmaysan, axir sen inson?!*

*Boshingga qandayin to'fonlar kelmish,
Qayg'udan, qahrdan ummonlar kelmish.*

*Tarix to'kar dema ko'hna dardlarin,
Tarix sog'inarkan asil mardlarin.*

* * *

Yashayotgan odam uchun,
Jon bir taraf, shon bir taraf.
Adolatni tug'in har kun,
Temur kabi tutmoq sharaf!

Gohi dunyo, goh dard berib,
Olloh o'zi ko'rgay sinab.
El-yurt uchun ko'ksin kerib,
Kubro kabi ketmoq sharaf!

Bu dunyoda ikki eshik,
Hech kim qolmas abad yashab.
Manguberdi kabi mangu,
Vatan uchun o'lmoq sharaf!

Bu Vatanning ayoli ham,
Orlik talab, hurlik talab.
Jon chirog'in yurt yo'lida,
To'marisdek yoqmoq sharaf.

Hurlik yo'li uzun yo'ldir,
So'qmog'i ko'p, toshi ko'p.
Yuzlardagi kulgusidan,
Ko'zlardagi yoshi ko'p.

Bu yo'llarning oromi yo'q,
Zildek-zildek yuki bor.
Bu yo'llarning gadosi ko'p,
Bu yo'llarning beki bor.

Bu yo'llarda baxtin emas,
Armon quchgan ko'p bo'lgan.
Ozodlikni so'rab chiqib,
O'qqa uchgan ko'p bo'lgan.

Iztirobning isitmasi,
Chirmashgan ne jonlarga.
Bu yo'lning har qadami,
Qabrdir qurbonlarga.

Uzoq tarix, uzoq o'tmish,
Qatlarida qayg'usi.
Yangi tarix — eng go'zal his,
Bu hurriyat tuyg'usi.

* * *

*Biz yaxshilik yarashgan xalqimiz,
Maydonda or talashgan xalqimiz.*

*G'anim quvna qilsang xatolar,
O'ylab topsa ichki nizolar.*

*O'shda uvol ketganlar bilmas,
O'zganda qon yutganlar bilmas.*

*Namanganda nizo chiqargan,
Farg'onada qazo chiqargan.*

*G'addor dushman o'yinlari ko'p,
Parkentda ham ko'zga soldi cho'p.*

*Ammo Xudo yaxshiga yordir,
Mardlariga o'zi hamkordir.*

* * *

Yaxshi odam nomin aytib,
Ne-ne avlod yayraydi.
Xudo bersa minglab jonni,
Bitta odam asraydi.

Yangi tarix — o'tmishingda,
Faryod bordir, dod bordir.
Lek dardingga malham bo'lgan,
Joni fido zot bordir.

Seni talagan tuzum,
Qip-qizil bayroq edi.
Aybing faqat, jon elim,
Qo'llaring qadoq edi.

Otang paxtakor edi,
Onang paxtakor edi,
Egatlarda ezilgan,
Bolang paxtakor edi.

Paxtasin terib berding,
Chanog'ida tildilar.
Peshonangni sho'ridan,
Sharbat talab qildilar.

Qalbing o'rtab yotsa ham,
Tishlaganding tilingni.
«Paxta ishi» zanjiridan,
Kim bo'shatdi qo'lingni.

Bo'kadagi bo'ronlar,
Nola qo'shgan nolangga.
Shunda ko'zing tushganmi,
Oq ot mingan bolangga?

Olomonni oralab,
Tinchlikka tumor bo'lgan.
Ot ustida quyoshdek,
Millat uchun or bo'lgan.

Chiqqan kam, tushgan ko'pdir,
Riyoning tushoviga.
Namanganda kim kirgan
Yolg'iz, yov qurshoviga?

Ne azoblar ko'rmading,
Ming oh-u faryod bo'lding.
Oллоh madadkor bo'lib,
Kun keldi, ozod bo'lding.

Vale aytgin, jon elim,
Davlating kim tikladi?
Bugun dunyo tan olgan,
Shavkating kim tikladi?

Diling hamon qon bo'lar,
Boqsang bosgan izingga.
Tiling, dining, Navro'zing,
Kim qaytardi o'zingga?

Ulug'larning ruhini,
Kim uvoldan asradi?
Bu millat, bu Vatanni,
Kim zavoldan asradi?..

* * *

Aytilgan soʻz — otilgan oʻqdir,
Mehring mehrob, jonimda choʻgʻdir,
Sendek suyuk suyanchim yoʻqdir,
Otingdan aylanay, elim-ov!

Sen qoʻllasang qoqilmas hech kim,
Asli sendek oqilmas hech kim,
Topgan gapim, aytarim shulkim,
Zotingdan aylanay, elim-ov.

Koʻzgu sinsa koʻzlar kulmagan,
Yot tuproqda izlar kulmagan,
Ginada ham tilingdan tomgan,
Totingdan aylanay, elim-ov!

Sen tuproqqa tilmoch boʻlgan el,
Ona Yerga oqsoch boʻlgan el,
Kuyinchagim, quyosh boʻlgan el,
Yodingdan aylanay, elim-ov!

* * *

*Haqiqat oddiydir, hikmati buyuk,
Shoshmagan shod yashar, hurmati buyuk.*

*Oʻzbekka oʻrgatma, koʻp qilma gina,
Tomga ham chiqarlar zinama-zina.*

*O'n to'rt yil bo'yladik dunyo bo'yiga,
Qut-baraka kirdi o'zbek uyiga.*

*G'allasi beminнат, nefti beminнат,
Yuzin yorug' qilgan bu halol mehnat.*

*Hech kimdan hech narsa tilab olmadik,
Yo birov nonini to'nab olmadik.*

*Mashaqqat chekyapmiz, yashirmoq nechun,
Yo'qni yo'ndirdik deb oshirmoq nechun.*

*Biz hurlik yo'lida metin safdamiz,
Kim tinchlik istasa u tarafdami.*

* * *

So'zlar ichra nurli so'zlar bor,
Tilga olsang yayrar jon-u tan.
Dilda, tilda aytaman takror,
Sensiz yashab bo'lmaydi, Vatan!

G'oz ucholmas ovchi bor ko'lda,
O'zni ehtiyot qilar yaxshilar.
Alpomishi o'lmagan elda,
Yuzi yorug' kuylar baxshilar.

Momo yerning yuragi tinchlik,
Momo yerga keragi tinchlik.
Xudoyim ham to'ygan urushdan,
Xudoyimning tilagi tinchlik.

Boldek shirin tinchlikning toti,
Elim, hurlik baxtning bayoti.
Boshing uzra soyabon bo'lsin,
Oq kaptarning oppoq qanoti.

* * *

Xush niyatlar dillarga malham,
Yurt tinchligi — eng oliy tilak.
Ko'kdan tushmas ammo tinchlik ham,
Tinchlik uchun kurashmoq kerak!

Maydon doim mardniki bo'lgan,
Qo'rqoq qaqshab panada o'lgan.
Tinchi borning tolei kulgan,
Tinchlik uchun kurashmoq kerak!

To'ylar to'yga ulansin desang,
Beshikka bek belansin desang,
Izingdan baxt elansin desang,
Tinchlik uchun kurashmoq kerak!

Dema bugun oshim yovg'ondir,
Shukr qilgin joning omondir,
Bir kun g'alva — qirq kun yomondir,
Tinchlik uchun kurashmoq kerak!

Momolarning duosi tillo,
Bobolardan duo ol, illo,
G'aflatni xush ko'rmaydi Xudo,
Tinchlik uchun kurashmoq kerak!

* * *

O'zbekiston — ko'zimdagi nur,
Kafting ochsang jonimni tutgum.
Bu dunyoga senda keldim men,
Bu dunyodan seni deb o'tgum.

Hurlik quchgan ozoda diyor,
Yo'q emasdir ozorlaring ham.
Shahid ketgan o'g'lonlar yotgan,
Bordir ma'yus mozorlaring ham.

Qo'lda qalam, o'yga tolaman,
Qanday kuylay quvonch, dardlaring?
Ming dostonga mazmun berguvsi,
Sen deb jonni tikkan mardlaring.

Ming qo'shchiga bir boshchi bo'lgan,
To'rt tarafga tentak tortadi.
Bir jon bo'lib birlashsa gar el,
Yurtda go'zal tonglar otadi.

Kimki neni o'rganmoq bo'lsa,
Ulug'larning merosi bisyor.
Ona zamin toptalmasa, bas,
Ruhlar bunda chekmasin ozor.

Aytilgan gap, otilgan o'qdir,
Ko'zgu tutar ko'nglim o'zimga.
Jonim Vatan, nur berar Olloh,
Sen deb aytgan har bir so'zimga.

* * *

*Dil ko'zin ochmoqqa hidoyat kerak,
Vatan uchun har vaqt himoyat kerak.*

*Vatan u jismingdir, Vatan joningdir,
Qoningda qalqigan asl shoningdir.*

*G'am-anduh so'ramay tushar boshingga,
Og'ular qo'shilar zumda oshingga.*

*Balki u otangdir, balki bolangdir,
Vatan deb jon bergan mangu nolangdir.*

*Qadim Toshkent, dardlaring ham ko'p qadim,
Seni tinchlik beshigi deb atadim.*

*Ko'zin tikkan senga juda ko'p erur,
O'zin tikkan senga juda ko'p erur.*

*Razil to'da tinchligingga qo'ydi choh,
Tuprog'ingda yotar necha begunoh.*

*Burchimulla, Yangiobod tog'lari,
Ko'ngillarni o'rtar armon dog'lari.*

*Sizda oqdi ne mardlarning qonlari,
El-yurt uchun fido bo'lib jonlari.*

*Yurtim degan erlar elda bor bo'lsin,
Ruhlariga mangu orom yor bo'lsin.*

ASRAY BILGIN

Matbuot orqali ham, xorij safarlarida ham doimo takrorlayman — terrorga qarshi kurashish kerak. Birinchi galda, terrorchilarni tayyorlaydigan zaminga, g'oyaga, mafkuraga e'tibor berish, shularga qarshi kurashish kerak.

Islom KARIMOV

*Orzusi yo'q ko'kda ucholmas,
Kurashmagan quvonch qucholmas.*

*Tong otmasa, kun ham botmagay,
Yaxshilik ham yerda yotmagay.*

*Hurlik uchun kurashdingmi, ayt,
Oring uchun talashdingmi, ayt?..*

*Bahor har yil qaytib keladi,
Ko'hna qo'shiq aytib keladi.*

*Kelmas ekan har o'tgan kuning,
Qaytmas hatto chekkan har uning.*

*Bizdan qolsin shu ozod Vatan,
Avlodlarga eng obod Vatan.*

*Gul yuzida shabnamlar qolsin,
Qolsin, yaxshi odamlar qolsin.*

*Yaxshi mingta bo'lsa ham kamdir,
Bitta yomon — mingta motamdir.*

* * *

Ogohmisan, ayt, dunyo,
Ogohmisan, ey odam?
Nechun unda ko'zing yosh,
Nechun unda boshing xam?

Sodda dunyo, g'o'r dunyo,
Peshonasi sho'r dunyo.
Tirik turib o'zingga,
Qaziydirsan go'r dunyo!

Ogohmisan, sen o'zi,
Gumrohmisani sen o'zi?
Tong sen uchun o'tmoqda,
Sen deb kular kun ko'zi.

Nechun axir bir-biring,
Tig'lashni xush ko'rasan?
Gul bo'lganda so'ldirib,
Yig'lashni xush ko'rasan?

Sodda odam, g'o'r odam,
Ko'zi ochiq, ko'r odam.
G'aflat beshigi harom,
Uyg'on endi, tur odam!

* * *

Tog'ni talqon qilar bo'lsang ham,
Qilni arqon qilar bo'lsang ham,
Ilondan bol tilar bo'lsang ham,
Kuch — aslida adolatdadir!

Boltam bor deb jallod bo'lmagin,
Quvonch boqsa faryod bo'lmagin,
Ming yil yasha, mayli o'lmagin,
Kuch — tafakkur, ma'rifatdadir!

Hech kim yo'qdan bor qilgan emas,
Keng dunyoni tor qilgan emas,
Oftob oydan or qilgan emas,
Kuch — insof-u diyonatdadir!

Navniholda chinorni ko'rgin,
Qaro tunda bedorni ko'rgin,
Ko'rsang — Parvardigorni ko'rgin,
Kuch — mehrda, muhabbatdadir!

Umring yo'li ko'p uzun emas,
Shukri borlar hech mahzun emas,
Yashash asli bu afsun emas,
Kuch — sevgida, sadoqatdadir!

* * *

Bugun qayg'u boshimda botmon,
Erta shamol senga ko'chirar.
Terror — asli shafqatsiz to'fon,
Tinch uyingda chiroq o'chirar.

Mag'ribdami va yo Mashriqda,
Ozor topsa odam bolasi.
Qulog'ingni solar qomatga,
Yetib kelgan oh-u nolasi.

Derlar, bo'lsin umring ziyoda,
Kimga yoqmas xush orzu, niyat.
Tomoshaga o'ch bu dunyoda,
Tomoshabin bo'lmoq jinoyat.

* * *

*Xavotir har kuni, har jonda yashar,
Yuzlardan, ko'zlardan qayg'ular toshar.*

*Nogahon portlagan bomba ovozi,
Samoda yana bir motam parvozi.*

*Ko'ngilga hattoki, sig'mas ekan qil,
16-fevral... 1999-yil...*

*Dunyoga tarqatdi ne shum xabarlar,
Qo'llari, dillari, tili zaharlar.*

*Amalga oshmadi shum niyatlari,
Omondir, omondir, yurtning sarvari!..*

* * *

Elim degan yurt sarkorin,
El duosi asragaydir.
Haq yo'linda jon nisorin,
Haq nidosi asragaydir.

Baxt etagin tutqazguncha,
Oylar o'tar, yillar o'tar.
G'am quvlagan ojiz odam,
Qochib qancha qonlar yutar.

Otam derdi: — Ochgil ko'zni,
Yerni ko'rgin, pastga tushgil.
To'rt odamga to'g'ri so'zni,
Topib aytmoq o'zi mushkul.

Ilon kirar, chayon kirar,
Bilib-bilmay ochsang bag'ir.
Qo'llamasa Xudo agar,
El oldida yurmoq og'ir.

El koriga yelka tutgan,
Yurt yoviga ko'ksi qalqon.
Bu hikmatni kim unutgan,
Ko'kdan tushmas yaxshi inson.

Sen deb kuysa, yongin sen ham,
Qarsak axir qo'sh qo'lniki.
Panohingda asra egam,
O'zbekiston hur elniki!

* * *

Azal hikmat, go'zal hikmat,
Bizlardan ko'p yashar hikmat.
Odam bo'lsang olgin ibrat,
O'z uyingni o'zing asra!

Qozon to'kmas kuyasini,
Qush asraydi uyasini,
Tulpor qo'rir biyasini,
O'z uyingni o'zing asra!

Yerni asrar osmoni bor,
Har jonzotni makoni bor,
Asramoqqa imkoni bor,
O'z uyingni o'zing asra!

Tuproq sira tog' bo'lmagay,
Bog'bonsiz hech bog' bo'lmagay,
Yolg'on maqto'v yog' bo'lmagay,
O'z uyingni o'zing asra!

O'rgimchakning to'ri bo'lma,
Ochiq ko'zning ko'ri bo'lma,
Odamzotning g'o'ri bo'lma,
O'z uyingni o'zing asra!

Ostonangga oring posbon,
Bo'lsin tanda boring posbon,
Bu Yaratgan hukmi, inson,
O'z uyingni o'zing asra!

* * *

Har kimning havasi, orzusi bisyor,
Ne bo'lsa mo'l bo'lsin, bari sizniki.
Bir so'z bor barchamiz aytaylik takror,
Ushbu aziz Vatan barchamizniki!

Jannatiy bog'lari bog'boni bilan,
Cho'l-u sahrolari karvoni bilan,
Quvonch, qayg'ulari, armoni bilan,
Ushbu aziz Vatan barchamizniki!

Turfa til, turfa din, turfa millati,
Birlikda, hurlikda ular ziynati,
Bor bo'lsin sharqona qadri, qimmatini,
Ushbu aziz Vatan barchamizniki!

Yo'l ravon, dil yorug' yaxshi hamrohdan,
Biz uni asraylik, yovdan, gumrohdan,
Tinchligin tilaylik qodir Ollohdan,
Ushbu aziz Vatan barchamizniki!

* * *

2001-yil, 11-sentabr...

Dunyo shum xabardan titradi zir-zir.

*Nyu-York va Vashington,
Jahannam o'tida qoldi nogahon.
4613 kishi...*

80 mamlakatning fuqarolari.

*Oh boshdan uchdi-ku, odamzot hushi,
80 mamlakatning g'am, nidolari.*

*Umring yashah o'tsang, o'lim mehmondir,
Dunyoga keldingmi, ketmoq ayondir.*

*Taqdirga tan berar, dilhandlaring ham,
Motamga ko'nikar farzandlaring ham.*

*Yosh ketsang, nogahon ketsang qiyindir,
Terror bu qabohat, yovuz o'yindir.*

*Bir kun yashamaydi bu dunyo ohsiz,
Uning aziyati sonsiz, sanoqsiz.*

*Gohi yerda izg'ir, gohi osmonda,
Terror xavfi bugun butun jahonda.*

*Erta kimni nima kutmoqda, nima?..
Hech nima deyolmas, hech kim, hech nima?..*

ARMON

2004-yilning 29—30-mart va 1-aprel kunlari O'zbekistonimizda 9 nafar ichki ishlar xodimi va 5 nafar fuqaro terror atalmish jaholatning qurboni bo'lgani ham shu haqda iztirob bilan o'ylashga da'vat etadi.

Islom KARIMOV

Quyosh siz uchun ham kulib chiqardi,
Oy ham tuningizga chiroq tutardi,
Uyda jondek shirin jonlar kutardi,
Haqqingiz bor edi baxtli yashashga.

Biringiz Kasbida tug'ilgan Erkin,
Muhiddinsiz qolgan Surxon ne derkin?
Ko'hna Shosh sog'inar Qodirdek o'g'lin,
Haqqingiz bor edi baxtli yashashga.

Samarqand ko'kidan uch yulduz uchdi,
Faxriddin, Otabek, Mansur yer quchdi,
Uch baxtning ko'ziga nogoh cho'p tushdi,
Haqqingiz bor edi baxtli yashashga.

Vahobiddin Parkent o'g'loni edi,
Zaitbek Qibrayning qalqoni edi,
Azizjon Yangiyo'l dostoni edi,
Haqqingiz bor edi baxtli yashashga.

Siz yo‘q ostonalar ohi o‘rtaydi,
Qayg‘ular qon qusib, quvonch qoraydi,
Qabringiz qoshida osmon toraydi,
Haqqingiz bor edi baxtli yashashga.

Siz Vatan ko‘kida so‘nmas quyoshsiz,
Elning yodidasiz, ruhan dildoshsiz,
Sog‘inchsiz, armonsiz, bitmas ko‘z yoshsiz,
Haqqingiz bor edi baxtli yashashga.

* * *

To‘qqiz uyda to‘qqiz ona,
To‘qqiz o‘g‘lin yo‘qlaydi.
Bag‘ri butun odamlar,
Bu yo‘qlovni uqmaydi.

* * *

O‘qqa uchgan bolam-ov,
Yo‘qqa ko‘chgan bolam-ov,
Yuragimning yoniga
Chiqdi chipqon bolam-ov!

Sening o‘lganing yolg‘on,
Mening qolganim yolg‘on,
Senga tekkan o‘q, bolam,
Mening jonimni olg‘on!

O'g'ling o'rmalab kelar,
Qizing yumalab kelar,
Ko'zlarimning qonlari
Yuzdan dumalab kelar.

Yo'qlab borsam qabringga,
Qayrilmaysan, bolam-ov!
Tuproq onang bo'ldimi,
Ayrilmaysan, bolam-ov!

Jon bolam, jonim bolam,
Mangu armonim bolam!
Qonimda qirq yil yozsam
Bitmas dostonim, bolam!

* * *

Sening darding botmon, ohlaring botmon,
Yuzingdagi ajin g'amning shonasi.
Joningni qamchilar ming bitta armon,
Mushtipar, munisam, O'zbek onasi!

Mehring-la iylangan aytgan har so'zing,
Sen emasmi, ezgulik parvonasi?
Tabiatning mo'jizasi sen o'zing,
Sen nurning chashmasi — O'zbek onasi!

Har ishda Haq degan, haqgo'y, xudojo'y,
Soflik sadafida durning donasi.
Ulug' yo'l boshida turgan duogo'y,
Mehribon, daryodil O'zbek onasi!

Ko'z yoshlaring artgin, bir bora jilmay,
Ey, mehri ummonim, dil durdonasi.
Hurlikda endi men baxtingni kuylay,
Millatim onasi — O'zbek onasi!

* * *

Aytilgan gap, otilgan o'qdir,
Mayda gaplar sig'mas dilimga.
Aybsiz ketgan ruhlar chorladi,
Qalam oldim nogoh qo'limga.

Demang tildan doston to'kildi,
Dildan og'riq, xazon to'kildi.
Qirqta emas, bir edi jonim,
Vale qirq ming joydan so'kildi.

Yer yuzida loaqal bir kun,
Odam nohaq o'lmagan kun yo'q.
Ko'hna dunyo ko'hna yarangni,
Nahot bir kun tilmagan kun yo'q.

Qodir Olloh, bandalar ojiz,
O'zing qo'lla, yaxshiga naf qil!
Yer yuzidan, ko'kning ko'zidan,
Terror degan baloni daf qil.

Tinch tonglarning toza yuzidan,
Sen uyg'onib, nur tergin, inson.
Quyoshga boq, o'tli ko'zidan,
Qalbing uchun qo'r tergin, inson!

O'tgan kuning — o'tgan umringdir,
Omonliging shukrin qilsang-chi!
Hatto qush ham uyasini asrar,
Odamliging fikrin qilsang-chi!

* * *

Qordan qadr so'rama — erib ketar,
Xazon bolish bo'lmaydi, chirib ketar.
G'anim uydan quvonching terib ketar,
Xudo bergan baxtingni asray bilgin.

Haqdan so'ra, mushkuling oson bo'lsin,
Darvozang och, uyingda mehmon bo'lsin.
Ostonangda oriyat posbon bo'lsin,
Xudo bergan taxtingni asray bilgin.

Toshdan mehr tilanma, dil to'kilar,
Bevafoning bag'rida baxt o'kinar,
Oqilga ham, odilga ham el yukinar,
El o'g'lisan, ahdingni asray bilgin.

Asray bilgin, osmoningni asray bilgin,
Bog'ing go'zal, bog'boningni asray bilgin.
Xush niyatli har millat siqqan bu yurt,
Karvon bo'lsang sarboningni asray
bilgin.

Bo'lar-bo'lmas odamga bo'zlayverma,
Haqiqatni har dildan izlayverma,
Qo'ling yetmas manzilni ko'zlayverma,
Xudo bergan naqdingni asray bilgin.

Bu dunyoning beliga belbog' yetmas,
Biz ketamiz dunyodan, dunyo ketmas.
Mudrab qolsang otar tong, seni kutmas,
Elim, safda shahdingni asray bilgin,
Xudo bergan baxtingni asray bilgin.

* * *

Ne qirg'in-barotni ko'rmadi dunyo,
Turfa razolatlar tig'in qayradi.
Tarix ko'ksin tilar o'tli bir nido,
Qonni daryo qilib Chingiz yayradi.

Salib yurishlarning hadsiz janglari,
Begunoh ellarni qildilar qurbon.
Bugun cherkov inkivizatsiyasin,
Bashar xotirasi la'natlar hamon.

Fashizm balosin qurboni bo'ldi,
Million-million odam, bu yer, bu osmon.
Bog'lar xazon bo'ldi, orzular so'ldi,
Qalblarning yarasi bitmagan hamon.

Ilashib xayolning aravasiga,
So'ngra Kommunizm o'ynatdi qamchi.
Olam quloq soldi tarallasiga,
Bari sarob ekan, bari aldamchi...

Dinni niqob qilgan g'arazgo'ylar ham,
Shubha yo'q, qulaydi o'zin chohiga.
Kelajak oldida, tarix oldida,
Hali javob berar o'z gunohiga.

Xush tilak xush yoqar, hamisha matlub,
Mardlar maydon ichra to'kmaydi ko'z yosh.
Kun kelar, terror ham bo'ladi mag'lub,
Ezgulik boqiydir, boqiydir quyosh.

XOTIMA

Mening hayotim — ish, uy. Shu xalq, shu millat tashvishi. Menda yana nima bor? O‘ylayman. Ko‘p o‘ylayman. Kechalari uxlolmasdan chiqaman. Mening ham bolalarim, nabiralarim bor. Men ham bolalarimning baxtini ko‘rmoqchiman. Nabiralarimni uylantirmoqchiman.

Islom KARIMOV

Bu dunyoga biz hammamiz mehmonmiz,
Har bir odam yaxshi fikr, o‘y qilsin.
Shohmi, gado orzusi bor insonmiz,
Duo qiling, har bir banda to‘y qilsin.

Farzand bersa, bo‘y qo‘shilsin bo‘yiga,
To‘y yarashar har o‘zbekning uyiga.
Yaxshi niyat, yarim davlat, omin deng,
To‘ylar qilsin, el-yurt borsin to‘yiga.

Derlar umr — bu Ollohning in‘omi,
Nabiralar inson umrin davomi.
Xush kunlarning sadosidir aslida,
Yaxshilarga yaxshilarning salomi.

Nabirasin qo‘llaridan yetaklab,
O‘zi yurgan yo‘llaridan yetaklab,

Gijinglagan tulporlarga mindirsin,
Haq yo'lida dillaridan yetaklab.

El dardidan ortarmikan o'zi hech,
Ortishiga yetarmikan ko'zi hech?
El dardiga joni fido insonni,
Qodir Xudo, mushkulini oson yech.

Nabirasi umrining xush navosi,
Armon otliq shirin dardning davosi,
Duo qiling, podsholar ham to'y qilsin,
Niyatiga yetsin Islom bobosi!

* * *

*Yo'l yursang har yo'lning poyoni bo'lgay,
Har ishning yakuni, ayoni bo'lgay.*

*Dilning izhoriga so'z kerak doim,
So'zning me'yoriga tuz kerak doim.*

*Aytayin faxrimni qo'ymasdan nuqta,
Jonimiz, shonimiz, el tutgan tug'da.*

*Tafakkur tog'lari elning tayanchi,
Hikmat bog'larida bordir suyanchi.*

*Hurligin asraydi jism-u jonida,
G'urur bor, hurmat bor, o'zbek shonida.*

*Mayli, bir bor aytay, aytayin ming bor,
Avlodlar biz bilan qilgay iftixor.*

*Hurlik eshigini ochgan deb aytar,
Qullik zanjirini yanchgan deb aytar.*

*Olloh ulug'lagan o'zbek nomini,
Ogohlari qo'rir el oromini.*

* * *

Sen ortimdan ta'na toshin otma, g'anim,
Nomard azal mardlarga tik yo'liqmaydi.
Olloh shohid, bilgil, xalqim, jon Vatanim,
Oromingni ogohlaring qo'riqlaydi.

Odam yashar, so'z yashaydi armon degan,
Shu o'g'lingdek bo'lur asli sulton degan.
Jon kerakmi, jonim senga qurbon degan,
Oromingni ogohlaring qo'riqlaydi.

O'zbekiston ko'zimizda yongan shamdir,
Fidolaring kipriklardan tushmas namdir,
U otamdir, u onamdir, u bolamdir,
Oromingni ogohlaring qo'riqlaydi.

***Bori shu qog'ozda, bandaman ojiz,
Endi bu daftarni yopmog'im joiz.***

***O'qib uqqanlarga rahmatim bisyor,
Ham omon bo'lsinlar, bo'lsin Xudo yor!***

2004—2005 yil

Маҳмуд Тоиров

ОГОҲ БЎЛ, ДУНЁ

Нашриёт муҳаррири *К. Бўронов*

Рассом *Х. Кутлуков*

Техник муҳаррир *У. Ким*

Мусахҳиҳлар *Ш. Мақсудова, Н. Умарова*

Компьютерда тайёрловчи *Л. Абкеримова*

Босишга рухсат этилди 1.06.2005.

Қоғоз формати 70х90¹/₃₂. «Таймс» гарнитураси.

Офсет босма усулида босилди.

Шартли б.т. 3,51. Нашр т. 2,75.

Тиражи 5000. Буюртма № К-0117.

Баҳоси шартнома асосида.

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигининг
«O'zbekiston» нашриёт-матбаа ижодий уйида босилди.

700129, Тошкент, Навоий кўчаси, 30.

РАССЫЛКА

84Ўз1-5
Т 60

Тоиров, Маҳмуд.
Огоҳ бўл, дунё. Т.: «Ўзбекистон», 2005.— 96 б.

ББК 84Ўз1-5